

”Slopa bilbonusarna och ge alla 18-åringar en cykel istället”

DEBATT ▶ SID 5

MILJÖ ▶ SID 18-19

Stefan Sundström

Stridigheterna eskalerar – Libyen går mot inbördeskrig

NYHETER ▶ SID 8

Lördag 20 april 2019 | WWW.ETC.SE

DAGENS ETC

För en toppmoderat blir allt uppenbarligen förlåtet, enkelt och glassigt.

SID 2-3 / JENNY BENGTSSON

EN RÖD DAGSTIDNING FÖR ETT GRÖNARE SVERIGE

ÄR FÖRSÄKRINGAR FACKETS FRAMTID?

I sommar blir det obligatoriskt för IF Metalls medlemmar att teckna en inkomstförsäkring. Försämrad A-kassa och ett oroande medlemstapp gör att allt fler satsar på inkomstförsäkringar. Men det finns kritik: ”Om fackmedlemskapet blir till enbart en trygghetsförsäkring, då har vi spelat ut vår roll som kamporganisation”, säger Jonas Ivman, ombudsman vid LO:s organisationsenhet. ▶ SID 6-7

FAMILJENS HUS ÄRETT MED NATUREN

Johan Ehrenberg besöker familjen Taevs Engbom, som byggt ett hus med målet att undvika allt krångel och ändå spara på utsläpp och energi. SID 13-15

”Jag gick igång på alla cylindrar”

Hon lyfter klimakteriet genom fotoutställning. ▶ SID 22

Dagens ETC har en röd och grön ledarsida som är oberoende av politiska partier och andra intressegrupper. Här skriver bland andra Laila Vianden, Sven-Eric Liedman, Veronica Palm, Göran Greider, Johan Ehrenberg, Kajsa Ekis Ekman, Hanna Strömbom, Jenny Bengtsson, Somar Al Naher, Birger Schlaug, Ulrika Lindahl, Tomas Käberger och Andreas Gustavsson.

NÄR NÅR VI PEAK PLAST?

■ Mänskligheten förbrukar plast som aldrig förut. Produktionen har fyrfaldigast senast 40 åren. Just nu diskuteras att miljoner ton hamnar i haven varje år. Men i en ny studie, publicerad i Nature climate change, uppskattar forskare att platstillverkning kommer att stå för 15 procent av växthusgasutsläppen år 2050. Det är mycket. Idag står alla världens transporter för 15 procent.

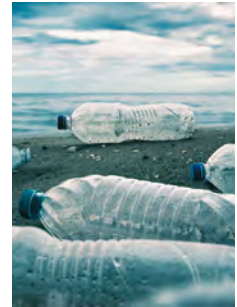

BILD SHUTTERSTOCK

LEDARE

Moderaten räknar med att alltid komma undan

Bidragbrottslagen införde Alliansen 2007 med det uttalade syftet att komma till rätta med vad man menade var ett omfattande bidragsfusk i välfärdssystemet. Sedan dess blir arbetslösa som av ett eller annat skäl sökt och fått arbetslöshetsersättning felaktigt oftast inte bara uteslutna ur sina A-kassor utan även polisanmälda av desamma. Kassorna har inget val – reglerna tvingar dem att anmäla sina medlemmar.

Redan 2008 kom en statlig utredning fram till att man borde inkludera företag i bidragsbrottslagens tillämpningsområde. Så blev det inte. 2011 tyckte Riksrevisionen i en rapport samma sak. Ingenting hände, då heller. 2014 kommer en statlig utredning, igen, fram till samma sak. Åtgärd: ingen.

Och gissa vad som hänt efter att också Brottsförebyggande rådet och ytterligare ett par statliga utredningar under åren som gått kommit fram till att samma regler borde gälla både arbetstagare och företag och att lagens tillämpningsområde borde utökas? Chockerande, inte: ingenting. Däremot har kontrollerna mot arbetssökande och ersättnings- och bidragsbehövande skärpts ytterligare under åren.

STATEN LÄGGER ÅRLIGEN i runda slängar lika mycket pengar på bidrag till företag som tar in så kallade bidragsanställda – som till hela Polismyndigheten. Inga effektiva systematiska kontroller finns för att kontrollera att bidragen sköts, söks rätt eller används rätt. Arbetsförmedlingen kan i vissa fall tvinga företag att betala tillbaka utbetalade bidrag, men detta sker bara i någon procent av alla fall. Och det som väntar det företag som blir påkommet med att fuska – ja, det är... ingenting. Det är väldigt sällan företags bidragsfusk leder till polisanmälningar och dessutom är det fritt fram att söka och få nya bidrag när ärendet är klart.

”Sådant utstuderat och fullkomligt empati- och morallöst handlande hade skickat vilken vanlig sketen kne-gare som helst i finkan.”

En arbetstagare i Sverige förväntas arbeta längre och längre. Pensionsåldern höjs och den pensionsliv som väntar många svenskar är en sorglig historia. Efter ett liv i arbete kommer det hela med all sannolikhet för stora delar av den arbetande befolkningen, med dagens prognoser, knyts ihop i en eländighet på existensminimum snarare än en belöning för allt ens hårda slit.

Men det finns en lösning. Det finns en väg bort från slitet. Det finns en vardag utanför statens hårdkontrollerande apparatur. Allt som behövs är att byta bana – och bli toppmoderat.

EN TOPPMODERAT KAN nästan alltid räkna med att komma undan. Kanske inte när det gäller rasistiska uttalanden i sociala medier, om de uppmärksammas i nyhetsmedier det vill säga. Kanske inte om man lite käckt kallar Annika Strandhäll (S) för ”hora”. Men en toppmoderat som bara sysslar med lite gammalt hederligt utbrett och omfattande fiffel och fusk – gärna på skattebetalarnas bekostnad – kan i princip alltid räkna med en fribiljett till fortsatt politikresa under partiets vingar.

En toppmoderat kan fuska sig till en bostad i centrala Stockholm, genom att tränga sig före i kön full av sjuka eller skyddsbehövande flickor och kvinnor och ändå bli ledare för hela partiet sedan. Och till och med statsministerkandidat! Sådant utstuderat och

fullkomligt empati- och morallöst handlande hade skickat vilken vanlig sketen kne-gare som helst i finkan. Men toppmoderater klarar sig.

EN TOPPMODERAT kan, med gott samvete och en hel drös med finurliga bortförklaringar i bakfickan om någon skulle avslöja det hela, fuska med bidrag för boende. Skattebetalarna i form av såväl hårt arbetande som arbetssökande står för notan. Bidragsbrott? Nej, men, inte för en toppmoderat va? Boendeplanering är det nya skatteplanering och är givetvis också något man både kan syssla med och komma undan med om man är toppmoderat, eller för all del, företag.

En toppmoderat kan göra stora svindlande och framför allt svin-dyra affärer som bygge av nya sjukhus tillsammans med sina polare och familj. Totalt jävigt, total mutskandal för vanliga människor, men inte för en toppmoderat.

En toppmoderat kan skrika från sitt bekväma liv på toppen av pyramiden, till alla som jobbar där nere, att de måste jobba mer och längre. Det är sånt som toppmoderater gör.

FRÅGAN ÄR VARFÖR ALLA vanliga människor, arbetssökande och sjuka inte bara slutar med sina bidrag och ersättningar och blir toppmoderater eller företag istället. Då blir allt uppenbarligen förlåtet, enkelt och glassigt istället.

/JENNY BENGTSSON

Tipsa oss!
Telefon: 08-410 357 00
tipsa@etc.se

Kundtjänst
Telefon: 08-410 359 00
kundtjanst@etc.se

Ris eller ros?
lasarmejl@etc.se

Mejla medarbetare
förnamn.efternamn@etc.se

Johan Ehrenberg
Ansvarig utgivare

Andreas Gustavsson
Chefredaktör/vd

Signe Lidén
Redaktionschef
070-680 83 60

Rebecka Bohlin
Nyhetschef
070-435 6167

Anna-Maria Carnhede
Nyhetschef
0733-866 775

Ulrika Lindahl
Opinionsredaktör
070-395 01 94

Maria Holm
Miljöredaktör

Jenny Wickberg
Kulturredaktör

Sam Linderöth
Webbredaktör

Emma Sundelin
Webbredaktör

Gunnar Wesslén
Redaktionsledning

Eigil Söderin
Grävansvarig
0762-16 76 16

Reportrar:

Karin Holmberg
Jörgen Lund
Karin Annebäck
Daniel Rossetti

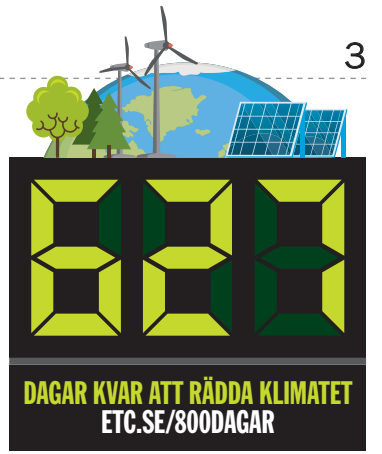
Gustav Gelin
Adolfo Diaz
Kristin McMillen

**500
000**

... personer påverkades när klimataktivisterna i Extinction rebellion blockerade flera gator i London i veckan. Uppgifterna kommer från brittiska polisen. Bra metod? Kan diskuteras. Men helt klart är att de har lyckats få genomslag. Inte bara för trafikstörningar, utan även för en debatt om klimatet.

”Excellens, konkurrens och skicklighet kommer i andra hand eller bortses ifrån.”

Är det 2019? Ja, de påstår så. Men man undrar efter att ha läst debattartikeln i Svenska Dagbladet där trion Alexander Bard, Erik J Olsson, professor i teoretisk filosofi vid Lunds universitet, och Magnus Zetterholm, docent och lektor i nya testamentets exegetik vid Lunds universitet, oroar sig över vad en ”feminiserad” – vi andra säger: jämställd – högskola kan komma att betyda.

Erik Bengtzboe (M).

BILD HENRIK MONTGOMERY/TT

Edition: Göteborg

Annelie Moran
nyhetschef

Christian Egefur
nyhetschef

Sanna Arbman Hansing
reporter

Sao Mai-Dau
reporter

Emanuel Videla
webbredaktör/reporter

Redigering:

Karl Skagerberg
Redigeringschef

Jakob Jörlås
Jenny Lindström

Olof Rydén
Daniel Andréasson
Sandra Berg

Annons

Bosse Lindberg
bosse.lindberg@etc.se

Benny Eklund
benny eklund@etc.se

Thomas Kågström
thomas.kagstrom@etc.se

Sälj och marknad:
08-24 63 00

Jim Berg
Marknadschef
0705-95 27 87

Prenumerera på Dagens ETC

265 kronor/månad (papper)

234 kronor/månad (digitalt)

www.etc.se/prenumerera

Telefon: 08-410 359 00

kundtjanst@etc.se

Medverkande förutsätts acceptera publicering/lagring på webb. Utbetalt arvode inkluderar publicering på ETC:s webbsida.

Hur jämställda är vi?

Hur många kvinnor respektive män vi intervjuar och har med på bild, samt anlitar som medarbetare: 27 kvinnor, 23 män.

De rikaste behöver inga saftiga bilköpsbonusar – ge ungdomarna en cykelpremie istället!

BILD SHUTTERSTOCK

Cykel till varje 18-åring – viktigare än bilbonus

De rikaste bilägarna i Sverige får stora bidrag. Och de växer i en takt som inga andra bidrag. 2015 fick drygt 8000 bilköpare – varav 95 procent var juridiska personer – 350 miljoner kronor i statsbidrag för att de köpte en så kallad supermiljöbil. I år har 1,24 miljarder kronor avsatts för klimatbonusbilar som är det nya namnet. Det handlar oftast om stora tunga förmånsbilar som orsakar betydande växthusgasutsläpp vid tillverkningen och som tar stora utrymmen i anspråk i vår gemensamma stadsmiljö, antingen i Sverige eller ofta i något grannland.

Bonusen kan uppgå till 60 000 kronor per bil och i januari i år fick 2 045 bilägare, varav 1 769 företag, dela på 69 miljoner enligt Transportstyrelsen.

”Regeringen har nu ett gyllene tillfälle att växla över bidragen till de verkliga klimatbonus-hjältarna, cyklisterna.”

JANSTRÖMDAHL
f.d. trafikpolitiker V

Regeringen har nu ett gyllene tillfälle att växla över bidragen till de verkliga klimatbonus-hjältarna, cyklisterna. 1 240 miljoner kronor skulle räcka till att förse alla Sveriges drygt 100 000 18-åringar med en cykelpremie om 11 000 kronor vardera.

TANKEN ÄR ATT lägga grunden för ett beteende och en samhällsstruktur som bryter med den massbilism som är huvudorsak till att vi lever på resurserna från fyra jordklot istället för ett. En stimulans för att använda cykel istället för bil från myndighetsdagen då de kommersiella krafterna försöker styra mot körkort och bil. En stimulans för ett hälsosamt liv och minskade kostnader för såväl den enskilde som kommun, region och stat. En stimulans för att på regional och lokal nivå bygga ut den infrastruktur som krävs för en kraftigt ökad cykelanvändning.

En cykelpremie om 11 000 kronor skulle räcka till inköp av en riktig supercykel, kanske till och med en elcykel eller paketcykel.

En cykelstimulans är av störst betydelse i storstäderna där både biltrafiksystemet och kollektivtrafiken är överansträngda. Men även i mindre städer och på landsbygden är majoriteten av de dagliga resorna inte längre än att det går att cykla och många resor kan göras som en kombination av cykel och kollektivtrafik.

Cykelpremien skulle kunna medverka till att trenden mot ett minskat cyklande kan vändas. De senaste tjugo åren har den cyklade sträckan bland 15-24-åringar nästan halverats enligt Trafikanalys. Med 100 000 nya cyklar varje år till trendkänsliga unga vuxna bör användningen kunna öka rejält.

Försäkringskassan måste följa lagen

REPLIK

Jag vill börja med att tacka för den viktiga debattartikel som publicerades i ETC den 17 april från företrädare för initiativet #1160mdagen.

När jag och Försäkringskassan pratar om rättssäkerhet, och rättssäker handläggning, menar vi att de bedömningar som vi gör ska överensstämma med hur lagen är utformad. Det är viktigt att komma ihåg att vi som myndighet varken får tillämpa lagen mer eller mindre generöst än den är skriven – oavsett hur vi som enskilda tjänstemän upplever en situation.

Det betyder inte att vi som jobbar på myndigheten inte känner med dem som nekas sjukpenning och som trots sjukdom också tvingas fundera över sin ekonomiska situation.

”Som myndighet får vi varken tillämpa lagen mer eller mindre generöst än den är skriven – oavsett hur vi som enskilda tjänstemän upplever en situation.”

Men återigen: vi kan inte göra annat än att följa lagen. Det är en av de absoluta grundstenarna i vår demokrati.

En indikation på att rättssäkerheten i Försäkringskassans handläggning har ökat återfinns i statistik från Sveriges domstolar som visar att de ändrar en allt lägre andel av alla beslut från Försäkringskassan. Det är ett kvitto på att Försäkringskassans handläggare fattar beslut som följer lagstiftningen.

EN ANNAN INDIKATION på ökad rättssäkerhet är att de regionala skillnaderna i sjukskrivning har minskat. Det tyder på att regelverket nu, i högre utsträckning än tidigare, tillämpas på samma sätt i alla delar av landet – varken mer eller mindre generöst på en plats än på en annan.

Att Försäkringskassan, som debattörerna skriver, ”bortser från vägledande domar” stäm-

mer helt enkelt inte och är ett påstående som saknar belegg. För att sätta hela detta resonemang i perspektiv är det bra att komma ihåg att 97 procent av alla som ansöker om sjukpenning för första gången får den beviljad.

Jag håller med debattörerna om att berättelser om hur det är att bli sjuk, vara sjukskriven eller hamna utanför socialförsäkringssystemet behövs. Det är viktigt att allas röster kommer till tals, att vi förstär varandras situation och roller. Men att alla inte beviljas sjukpenning är inte samma sak som att Försäkringskassans arbete är rättsosäkert.

MARIA HEMSTRÖM-HEMMINGSSON
tillförordnad generaldirektör Försäkringskassan

Dagens ETC 17/4.

Bilen är ingen privatsak – dela den

Nu lanseras en kampanj att elbilar är bättre för klimatet än äldre bilar. Men bra lär de aldrig bli, de tar lika stor plats och används lika felaktigt som de äldre bilarna.

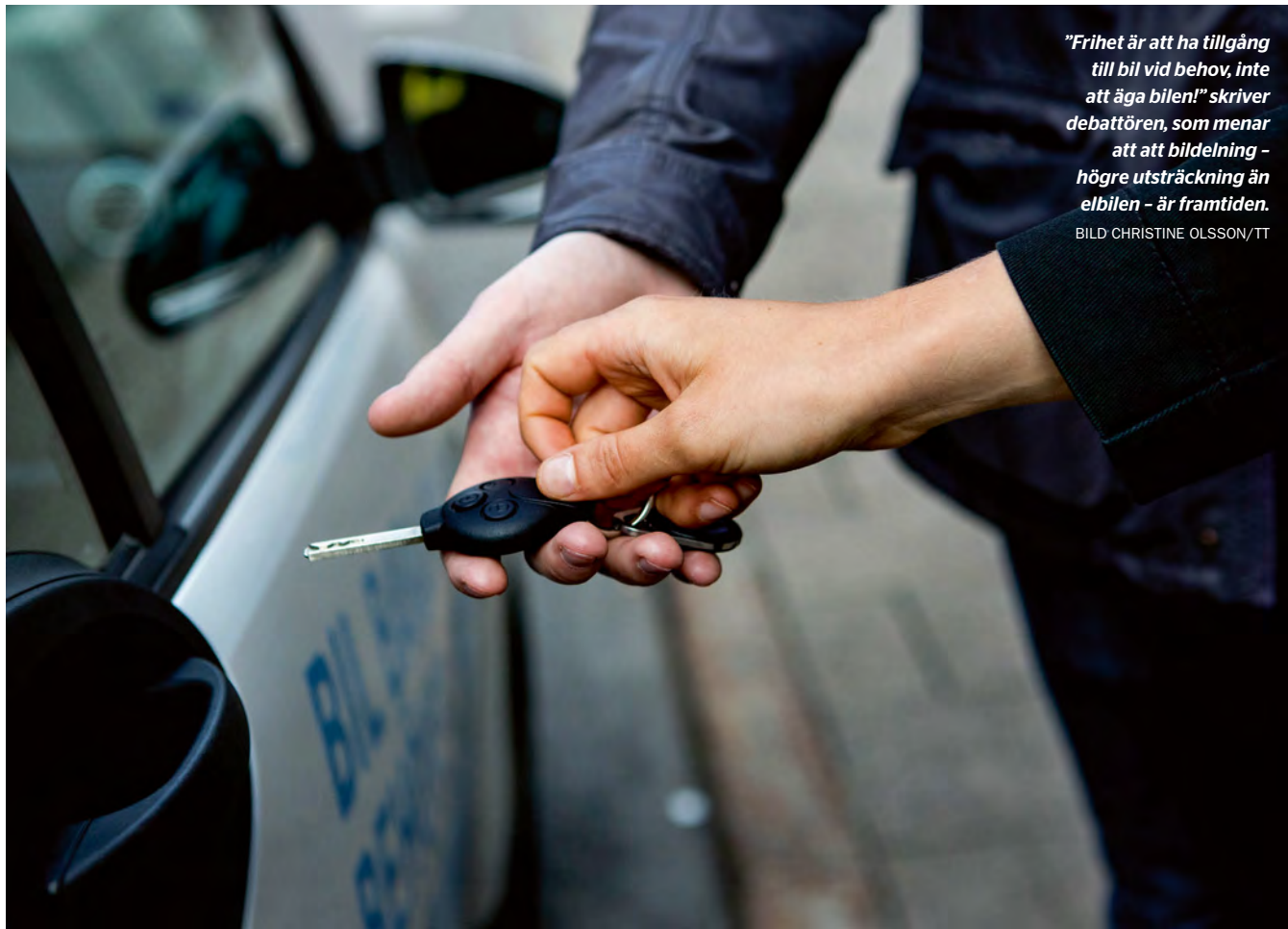
Det som är bra ska vara bra för alla och all framtid. Cykeln är bra, tar liten plats och är snabbare i tätorter än bilen, totalt sett, om bilens och cykelns kostnader räknas om i tid.

Bilen är inte bra när den används fel. Hälften av alla bilresor är kortare än fem kilometer och i de flesta bilarna sitter bara en person. Dessutom är bilägandet en dålig affär. Bilar ska rulla men i praktiken står alla bilar i genomsnitt stilla 23 timmar per dygn, tar upp plats och minskar snabbt i värde. Frihet är att ha tillgång till bil vid behov, inte att äga bilen!

Sedan 80-talet har jag sysslat med olika sätt att dela på bilen – privat, bilpool, ideell låneverksamhet. Det gemensamma för alla former av dela-verksamheten har varit att, när varje resa skall betalas till sitt fulla värde (drivmedlet är bara en fjärdedel av milkostnaden!), så har det inneburit en dramatisk minskning i mil räknat! Totalt sett för egen del från 1500 mil till 400 mil per år. Kollektiva färdmedel är inte så dyra när alla kostnader tas med för bilen. Att gå eller cykla några kilometer är både bra och billigt.

DÄRFÖR SKULLE DET VARA en större vinst miljömässigt att fler ansluter sig till bildelning med sin gamla bil än att sikta på dyra elbilar idag när det behövs mycket snabbare minskning av utsläpp.

Dessutom sänks bilkostnaden till hälften om tre hushåll delar på en bil. Alla tjänar på det

"Frihet är att ha tillgång till bil vid behov, inte att äga bilen!" skriver debattören, som menar att bildelning – högre utsträckning än elbilen – är framtiden.
BILD CHRISTINE OLSSON/TT

SVENGSJÖBERG
Ordförande i SAMBIL, ideell förening för bildelning sedan 1980

– utom bilindustrin. Men det är rätt gäng som får betala ...

Privatbilismen har sin framtid bakom sig, bilen är inte en privatsak, den tar för stor plats

och för mycket energi. Om utsläppen ska minska snabbt och samtidigt trafiken effektiviseras i stället för att proppas igen ytterligare måste antalet bilar minskas och användas bättre.

Om kriget kommer...

Efter 210 år av fred, ska vi nu åter rusta för krig? Fienden förväntas komma österifrån. I åtta avsnitt visar SVT2 just nu hur försvaret rustade under det kalla kriget. Ett anfall från Warszawapakten kunde komma när som helst och anslagen till militären ökade kontinuerligt. Det kostade; också i människoliv. Men kriget kom inte; muren föll och 90-talet innebar en paus med minskade anslag till militärt försvar.

De senaste åren har partierna i riksdagen enats om ökade försvarsanslag. Vår närmaste omvärld inger oro och ett anfall kan inte uteslutas. Rysslands annektering av Krim och agerande i Ukraina visar på stormaktsambitioner som kan hota även Sverige. Kan de invadera Gotland?

Hur realistiskt är det hotet? Sverige har ju aldrig ingått i forna Sovjetunionen. Vi har ingen rysk militärbas eller rysktalande minoritet att försvara. Inte finns det heller någon region

"Även försvaret är ett särintresse, brukade Reinfeldt säga. I dag behöver vi pengar till annat som är viktigare för att försvara Sverige."

BRITTA RING
Kvinnor för fred Stockholm

BILD APN/TT

i Sverige som skulle stödja en rysk militär intervention som i östra Ukraina.

När försvarsmakten begär mer pengar och pekar på hotet från Ryssland, bör regeringen nog hålla huvudet kallt. Även försvaret är ett särintresse, brukade Reinfeldt säga. I dag behöver vi pengar till annat som är viktigare

för att försvara Sverige; till skolan, sjukvården och omsorgen, till närpolisen och brandkåren. Dessutom är satsningar på att skapa förtroende billigare, som diplomati och ministermöten, miljö- och kultursamarbeten, vänorter och studentutbyten. Redan de kinesiska kejsarna visste att man måste lära känna sin fiende.

DEBATTERA HOS OSS!

Svensk politik behöver debatteras.

Vad tycker du eller din organisation?

Skicka in ett förslag på debattartikel till Dagens ETC!

debatt@etc.se

Inkomstförsäkring

● När tjänstemannafacken gjorde vägvalet att satsa på inkomstförsäkringar hände något, de vände medlemstappet och har idag en högre organisationsgrad än arbetarfacken.

● Antalet medlemmar i LO-förbunden rasar, medan det ökar i TCO- och Saco-förbunden. Siffror för förra året (2018):

- LO - 19 000 medlemmar**
- TCO + 17 400 medlemmar**
- Saco + 6 500 medlemmar**

● Alla LO-förbund utom sex stycken har idag inkomstförsäkringar för sina medlemmar.

● IF Metall inför dock en obligatorisk inkomstförsäkring för alla sina medlemmar från och med den 1 juli.

● Hotell- och restaurangfacket ska snart rösta om även de ska införa en inkomstförsäkring för sina medlemmar.

19 000

... medlemmar tappade LO-förbunden förra året.

BILD: TOMAS ÖNEBERG/SVD/TT

Allt fler fackförbund satsar på inkomstförsäkringar

Kritiker: Väcker frågor om fackets roll som kamporganisation

Allt fler arbetarfack följer i tjänstemannafackens spår och satsar på inkomstförsäkringar. Senast i raden är IF Metall, som gör det nu i sommar. En försämrad A-kassa och ett oroadt medlemstapp driver på utvecklingen. Men förändringen väcker frågor om fackets roll som kamporganisation. IF Metalls ordförande Marie Nilsson tillbakavisar kritiken: – Det utesluter inte vårt övriga arbete som fackförbund, säger hon.

Inkomstförsäkringen är ett av de viktigaste skälen till att vara med i ett fackförbund. Det visar en aktuell Sifo-undersökning.

Visserligen svarade 56 procent att kollektivavtalet var det allra viktigaste skälet till att vara med i ett fackförbund – men som andra viktigaste orsak (med 50 procent av rösterna) placerade sig tillgången till förbundets inkomstförsäkring. Harald Pettersson, ordförande för Sveriges a-kassor, är inte särskilt överraskad av resultatet.

– Det beror ju helt enkelt på att a-kassan inte längre erbjuder den trygghet som den är tänkt att erbjuda, säger han.

LO-facken tappar medlemmar

Sedan ett drygt tiotal år tillbaka tappar LO-facken fler medlemmar för varje år som går.

Detta samtidigt som TCO- och Saco-förbunden växer sig allt starkare. En förklaring till detta tros kunna vara att samtliga TCO- och Saco-förbund sedan länge erbjudit sina medlemmar just inkomstförsäkringar, medan detta fortfarande är något ganska nytt bland LO-förbunden.

Jonas Ivman, ombudsman vid LO:s organisationsenhet, anser att det kan förklaras utifrån olika syn på vad fackförbunden ska ta sig för roll på den svenska arbetsmarknaden:

– Medan det finns en tendens inom tjänstemannaförbunden att enbart erbjuda ett o2o-nummner och en medlemssida på Facebook, bygger

A-kassan erbjuder inte längre den trygghet som den är tänkt att erbjuda.

LO-förbunden mycket mer på att organisera våra medlemmar ute på arbetsplatserna.

Enligt LO:s egna medlemsundersökningar är inte heller inkomstförsäkringen lika viktig.

– Det är säkert så i Saco, och till viss del i TCO, att inkomstförsäkringen är en av de viktigaste orsakerna till att vara medlem. Men när vi i LO gör våra egna mätningar bland våra medlemmar, så hamnar inkomstförsäkringen mycket längre ned på listan över vad som är viktigt – först på en fjärdeplats, säger Jonas Ivman.

Frågan är grundläggande och berör vad facket är tänkt att vara, anser han.

"Trygghet är viktigt, det är inget konstigt i det, i att folk vill veta att de slipper gå från hus och hem utifall att de blir arbetslösa", säger Heike Erkers, ordförande för Akademikerförbundet SSR.

BILD TOMAS ONEBORG/SVD/TT

Från och med den 1 juli i år blir inkomstförsäkringen obligatorisk för IF Metalls medlemmar. "Eftersom våra medlemmar står i första ledet för att bli uppsagda när konjunkturen går ned, kretsar vårt arbete mycket kring grundläggande trygghetsinsatser", säger ordförande Marie Nilsson.

BILD LARS PEHRSON/SVD/TT

Jonas Ivman (lilla bilden), ombudsman vid LO:s organisationsenhet, är kritisk mot att allt fler förbund satsar på inkomstförsäkringar. "Om fackmedlemskapet blir till enbart en trygghetsförsäkring, då har vi spelat ut vår roll som kamporganisation", säger han.

BILD JESSICA GOW/TT

– Om fackmedlemskapet blir till enbart en trygghetsförsäkring, då har vi spelat ut vår roll som kamporganisation. För oss i LO är facket en organisation som lyfter och backar våra medlemmar såväl i centrala förhandlingar som ute i aktuella konflikter på arbetsplatserna. Visst kan vi titta på inkomstförsäkringar som en medlemsförmån, men enbart som ett komplement, ingenting annat, säger Jonas Ivman.

Blir obligatorisk i IF Metall

Från och med den 1 juli i år blir inkomstförsäkringen obligatorisk för alla medlemmar i LO-förbundet IF Metall. Fackförbundets ordförande Marie Nilsson

Att vi står upp och tar den fajten, det är hjärtat och blodet i fackföreningsrörelsen.

framhåller att det handlar om att säkra medlemmarnas grundläggande ekonomiska trygghet:

– Vi har diskuterat det här under en längre tid. Men eftersom våra medlemmar står i första ledet för att bli uppsagda när konjunkturen går ned, kretsar vårt arbete mycket kring grundläggande trygghetsinsatser. Så gott som alla tycker därför att detta är en bra idé.

Att införandet av medlemsförsäkringar skulle innebära några problem, har hon mycket svårt att se.

– Att vi nu till slut inför det här utesluter ju inget av vårt andra arbete, som fackförbund. Vi kommer naturligtvis att fort-

sätta förhandla för att förbättra våra medlemmars arbetsvillkor.

"Låg brytpunkt i a-kassan"

Akademikerförbundet SSR, som tillhör Saco, placerar inkomstförsäkringen främst bland fördelarna med att teckna ett medlemskap, på den information de presenterar på sin hemsida. Heike Erkers, ordförande för SSR, poängterar att trygghetsförsäkringen är viktig eftersom taket i arbetslöshetsersättningen är så pass lågt.

– Trygghet är viktigt, det är inget konstigt i det, i att folk vill veta att de slipper gå från hus och hem utifall att de blir arbetslösa. Det här med att allt fler fackförbund nu tecknar upp

inkomstförsäkringar för sina medlemmar, är ett utslag av det, säger hon.

Heike Erkers håller dock med Jonas Ivman från LO om att inkomstförsäkringen enbart bör ses som ett komplement till det fackliga arbetet i övrigt:

– Eftersom fackförbundet ägs av sina medlemmar är det också vårt viktigaste uppdrag att företräda dem och förhandla fram så goda arbetsvillkor som möjligt. Att vi står upp och tar den fajten, det är hjärtat och blodet i fackföreningsrörelsen, avslutar hon.

JÖRGEN LUND
jorgen.lund@etc.se

En man ber på däck till ett räddningsfartyg som den 3 april hjälpte 64 flyktingar ur vattnet utanför Libyen.

BILD FABIAN HEINZ/TT

Flyktingar som stoppats av EU sitter fast i Libyen

Människorättsorganisation: "Illegalt, grymt och ett krigsbrott"

De värsta stridigheterna sedan 2011 rasar i Libyen.

I skottlinjen sitter tusentals migranter och flyktingar som stoppats på Medelhavet av den EU-stödda libyska kustbevakningen.

I november 2017 publicerade CNN filmer på slavauktioner i Libyen, där flyktingar och migranter som tillfångatagits såldes för tusenlappar. Det ledde till protester i Sverige och världen över.

17 månader senare fortsätter slavhandeln och tvångsarbetet. EU och flera av dess medlemsstater har istället prioriterat att stoppa nästan alla hjälporganisationers räddningsoperationer samt stödja miliser och kustbevakningen i Libyen för att de ska hindra migranter från att nå Europa. Det har lett till att en högre andel människor dör på Medelhavet, och att tusentals sitter inlåsta i förvar i Libyen.

De senaste veckorna har

det blivit än värre. GNA, den regering som FN godkände och EU samarbetar med, är hotad av landets största rebellstyrka, LNA, som försöker inta huvudstaden Tripoli och ta över styret i landet. Stridigheterna beskrivs som de värsta och mest ihållande sedan den folkliga resningen mot diktatorn Muammar Khadaffi 2011. Fyra års diplomatiskt arbete ligger nu i papperskorgen, enligt analytiker, och ett långvarigt blodigt inbördeskrig kan vara på väg.

Ofrivilliga deltagare i kriget

I skottlinjen sitter de inlåsta flyktingar och migranter som stoppats på Medelhavet genom EU:s kampanj. De är rädda att dö i striderna, att bli tvångsrekryterade, eller att lämnas inlåsta utan mat och vatten i dagar – något som hänt tidigare och även nu i april.

Taket på en av de högsta byggnaderna i Tajoura i södra Tripoli har använts av krypskyt-

tar. Under sitter inlåsta flyktingar och migranter.

– Ingen kommer att sova inatt, vi är för rädda, berättar en av flyktingarna till journalisten Sally Hayden, som haft löpande kontakt med mängder av frihetsberövade migranter i Libyen sedan augusti förra året.

– Vi kan höra ljudet av skjutvapen och bomber väldigt nära förvaret, fortsätter flyktingen.

Misstänkta krigsbrott

Andra berättar för Hayden att de har tvingats in i kriget på den styrande GNA-regeringens sida. De transporterar vapen, ”rengör och laddar vapen”, och bilder tyder på att frihetsberövade fångar tvingats bära militäruniformer. I ett förvar vittnar frihetsberövade om att några av dem fördes bort av stridande – vittnena vet inte vad som hände sedan.

– Att tvinga civila att lagra vapen i en krigszon räknas som grovt tvångsarbete, är illegalt

Många sitter inlåsta

● **Uppskattningsvis 700 000 migranter och flyktingar befinner sig i Libyen. Många av dem kom för att få relativ säkerhet och försörjning i Libyen men behöver nu fly därifrån.**

● **Omkring 6 000 personer sitter inlåsta i officiella förvar i Libyen. Majoriteten av dem har stoppats på Medelhavet av den av EU-finansierade libyska kustbevakningen och återförts till Libyen, det land de flydde ifrån.**

● **Ett okänt antal flyktingar och migranter sitter inlåsta i officiella förvar som drivs av andra miliser och grupper.**

och grymt, och utsätter dem för onödiga risker, säger Judith Sunderland på Human Rights Watch till The Guardian.

– Att tvinga dem att bära uniformer ser ut som att de används som gisslan eller mänskliga sköldar. I båda fallen är det krigsbrott

EU har länge hävdat att de uppmanar Libyens regering att sluta frihetsberöva migranter. Men det tycks inte ha gett något resultat. FN:s flyktingorgan UNHCR och andra organisationer lyckas undsätta en mindre del av migranterna men får allt svårare att agera i Libyen.

Ingen prioritet för EU

Insatta forskare och människorättsorganisationer kräver nu att EU och FN ser till att de migranter och flyktingar som sitter fast i krigszoner evakueras till säkerhet. Men EU har inte prioriterat detta. Dagens ETC har tidigare rapporterat att den svenska regeringen under de senaste åren har stött EU:s och Italiens samarbete med Libyens regering och kustbevakning.

Regeringen har inte uttalat sig om den rådande situationen.

CHRISTOPHER HOLMBÄCK
christopher.holmback@etc.se

BANKANSTÄLLDA SNUVADE PÅ SIN DEL AV VINSTEN

■ Handelsbanken låter genom fonden Oktogonen anställda få en del av vinsten, men det senaste kvartalet slopades den planerade inbetalningen på 827 miljoner. Anledningen är att bankens totala vinst inte ska minska.

– Reverseringen av Oktogonen-avsättningen är en överraskning och kommer inte att uppskattas av personalen, säger en anonym bankanställd som sajten Realtid pratat med.

BILD EMIL LANGVAD/TT

V, C OCH L: VILSELEDANDE MARKNADSFÖRING

■ ”Kom som du är, stanna hur länge du vill, vi är som en enda familj här”. Så lyder en text på Katrineholms kommuns hemsida.

Efter att kommunen klubbade ett lokalt tiggerförbud går nu V, C och L ihop i en motion mot det man kallar budskapet ”vilseledande marknadsföring”.

Att hävda att alla skulle vara välkomna saknar fog och är grovt vilseledande, menar man.

EN RESA IN I HOPPETS VÄRLD

JOHAN EHRENBERG BERÄTTAR OM HOPPET

En föreläsning om hur vi smartast **gör det rätta för klimatet** istället för att sucka över hur svårt det är.

TISDAGEN DEN 23 APRIL, KL. 18–20.

BILJETTPRIS: 200 KR.

2 EX AV BOKEN HOPPET INGÅR.

BILJETTER FINNS PÅ VARUHUSET.ETC.SE

DELA UT DAGENS ETC DEN 1 MAJ

FIRA FÖRSTA MAJ MED ETC

Var med och dela ut Dagens ETC med oss! Vi samlas i ETC Bokcafé Stockholm på St. Paulsgatan 14 från kl 10 där vi bjuder på fika innan vi ger oss ut på barrikaderna. Vill du dela ut Dagens ETC i din stad? Mejla till johan.alven@etc.se senast den 24 april så ser vi till att du får en bunt tidningar hem till dig.

ONSDAG DEN 1 MAJ KL. 10

PLATS: ETC BOKCAFÉ STOCKHOLM

OM BOKASHI, BOKOL OCH BAKTERIER

STEFANS LILLA SVARTA

Stefans lilla svarta handlar om jord i bred bemärkelse. Här följer vi honom återigen ner i myllan – från ekosystem till tarmflora – som vanligt från det lilla till det stora, och som alltid med fokus på vad vi kan göra själva. På balkongen, i köket eller ute i rabatten, och på sätt som både sparar tid och resurser.

PRIS: 220 KR

En unik klimatbutik. Plastfri och ekologisk fika.
**BILJETTER KAN KÖPAS PÅ VARUHUSET.ETC.SE
ELLER PÅ ETC BOKCAFÈ STHLM.**

NBV

EVENTEN ARRANGERAS
AV ETC OCH NBV

ETC Bokcafé Stockholm
Öppet mån–fre kl. 10–18,
lörd 11–16, sönd stängt
Sankt Paulsgatan 14, Stockholm
etcbokcafe.stockholm@etc.se
facebook.com/etcbokcafestockholm

ETC Bokcafé Katrineholm
Öppet mån–fre kl. 9–18,
lörd 10–14, sönd stängt
Energikullen 1, Katrineholm
lindha.pieslinger@etc.se
facebook.com/etcsolpark

**ETC
BOKCAFÉ**

Fler fall av inskränkta demokratiska rättigheter

BILD: TSVANGIRAYI MUKWAZHI/AP

Zambia
 ● Nyligen varnade organisationen Action Aid för det minskande demokratiska utrymmet i Zambia, där en rad regler gör det möjligt för myndigheterna att tysta kritiker och begränsa människors möjligheter att uttrycka sig fritt.

Sudan
 ● FN:s särskilda rapportör kring yttrandefrihetsfrågor, Clement Nyaltessossi Voule, kritiserade nyligen myndigheterna i det konflikthärjade Sudan för att ha använt överväld mot fredliga demonstranter. Många människor uppges ha blivit dödade sedan de senaste protesterna i landet bröt ut den 6 april - och mängder av journalister har gripits eller blivit attackerade av säkerhetsstyrkorna.

Eritrea
 ● När det gäller situationen i diktaturens Eritrea har en FN-kommission uppmanat landet att utreda anklagelser mot säkerhetsstyrkorna om utomrättsliga avrättningar, tortyr och förslavandet av hundratusentals människor.

”Civilsamhället är under attack från repressiva regeringar”

Minskande demokratiskt utrymme i flera afrikanska länder

De demokratiska rättigheterna har med tiden beskurits allt mer i flera afrikanska länder – däribland i Tanzania, Burundi, Zambia, Sudan, Moçambique, Somalia och Eritrea. I flera fall styrs länderna av auktoritära regimer.
 – Det civila samhället är under attack från repressiva regeringar i ett antal afrikanska länder, säger Judy Gitau på organisationen Equality Now.

Det minskande utrymmet drabbar i första hand medier och organisationer som arbetar för mänskliga rättigheter.

Ett exempel är FN:s människorättskontor i Burundi, som stängdes av myndigheterna i slutet av februari – ett agerande som kritiserats av världsorganisationens högkommissarie för mänskliga rättigheter, Michelle Bachelet:

– Ända sedan människorättskontoret bildades 1995 har vi samarbetat med regeringen kring fredsbyggande insatser och kring juridiska reformer, och

hjälp till att bygga upp kapaciteten hos institutioner och det civila samhället i en lång rad människorättsfrågor.

Michelle Bachelet påpekar samtidigt att FN-kontoret bidragit med att respekten för de mänskliga rättigheterna blivit en del av det så kallade Arusha-avtalet, som under många år utgjort grunden för stabiliteten i landet.

Yttrandefriheten begränsas

Judy Gitau, som är koordinator för Afrika-enheten hos organisationen Equality Now, säger att situationen blivit allt svårare i många länder.

– Det civila samhället är under attack från repressiva regeringar i ett antal afrikanska länder, säger hon.

Ett exempel är Tanzania, där staten begränsat befolkningens grundläggande rättigheter att få organisera sig och anordna fredliga sammankomster samtidigt som organisationer som uppmärksammar människorättsbrott hotas med nedstängning.

– Inte ens yttrandefriheten besparas då en rad lagar förs fram i syfte att begränsa organisationers och mediers möjligheter att yttra sig.

Utvecklingen i Tanzania går enligt Judy Gitau åt helt fel håll, då vissa aktörer numera till och med tvingas informera myndigheterna om sina dagliga aktiviteter. Hon säger att många organisationer är oroad över säkerheten för deras datauppgifter och den interna och externa kommunikationen.

”Behöver inte hjälp”

När det gäller agerandet i Burundi säger Judy Gitau att myndigheterna hänvisat till att man inte längre behöver hjälp av FN kring människorättsfrågor. Detta trots att landets president Pierre Nkurunziza i strid med landets konstitution har meddelat att han planerar att ställa upp för en tredje mandatperiod, och att mängder av människorättsbrott har rapporterats.

Judy Gitau säger att det är ganska talande att FN-kontoret

stängs ner samtidigt som antalet fall av människorättsbrott ökar i landet.

I början av april uttryckte Robert Palladino, talesperson för USA:s utrikesdepartement, djup oro över att regeringen i Burundi infört ett förbud mot brittiska BBC att verka i landet samtidigt som sändningsstoppet mot Voice of America förlängts på obestämd tid. Agerandet anses utgöra ett hot mot yttrandefriheten, som är skyddad i landets konstitution.

– Vi uppmanar regeringen i Burundi att dra tillbaka sitt beslut och att tillåta alla journalister att arbeta i en miljö som inte är hotfull. Fria och oberoende medier är oumbärliga för en levande och fungerande demokrati och för att fria och rättvisa val ska kunna hållas 2020, sade Robert Palladino.

Kräver stopp för trakasserier

Samtidigt har människorättsorganisationen Human Rights Watch, HRW, fördömt det förbud som införts mot Tanzanias

ledande nyhetstidning, The Citizen, och det stora antalet andra brott mot yttrandefriheten som genomförts av president John Pombe Magufulis regering. ”Allt detta ingår i ett större mönster av repression mot yttrandefriheten under senare år”, skriver HRW i ett uttalande.

Flera stora organisationer, däribland Kommittén för skydd av journalister, CPJ har uppmanat myndigheterna i Tanzania att upphöra med trakasserier mot journalister. Nyligen hyllade CPJ ett beslut från en östafrikansk domstol som slog fast att delar av Tanzanias presslagar begränsar yttrande- och pressfriheten, samtidigt som landets regering uppmanades att slopa dessa lagar.

Förra veckan gick CPJ och ytterligare 37 organisationer ut i ett gemensamt krav på att myndigheterna i Moçambique omedelbart ska släppa radiojournalisten Amade Abubacar, som suttit gripen sedan början av januari.

PÅSK- ERBJUDANDE

HANDLA FÖR MINST 500 KR
FÅ 100 KR I RABATT

KOD: PÅSK100

Erbjudandet gäller fram till den 22 april kl. 24.00 och endast på www.varuhuset.etc.se. OBS! Gäller ej biljetter, presentkort, solceller och kurser, tidningar eller hos ETC Bokcafé i Stockholm och Katrineholm.

ETC

Varuhuset

Vi gör det
lättare att bli
klimatsmart

Box 4403
102 68 Stockholm
varuhuset@etc.se
www.varuhuset.etc.se

Shoppa i vår klimatsmarta webbshop varuhuset.etc.se

Vilken ljudbok ska du lyssna på i påsk?

Leopard förlags ljudböcker finns hos **alla större ljudboksdistributörer**, såsom Storytel, Nextory, Bookbeat & Adlibris!

För dig ska musiken bara vara ett smycke

BERÄTTELSEN OM FANNY MENDELSSOHN

Inled påskveckan med den nysläppta ljudboken För dig ska musiken bara vara ett smycke; en levande skildring av 1800-talets största kvinnliga tonsättare Fanny Mendelssohn. En storslagen berättelse om musiken som trots allt inte tystats. Glad påsk och trevlig lyssning!

Inläsare Frida Bergh

LEOPARD FÖRLAG

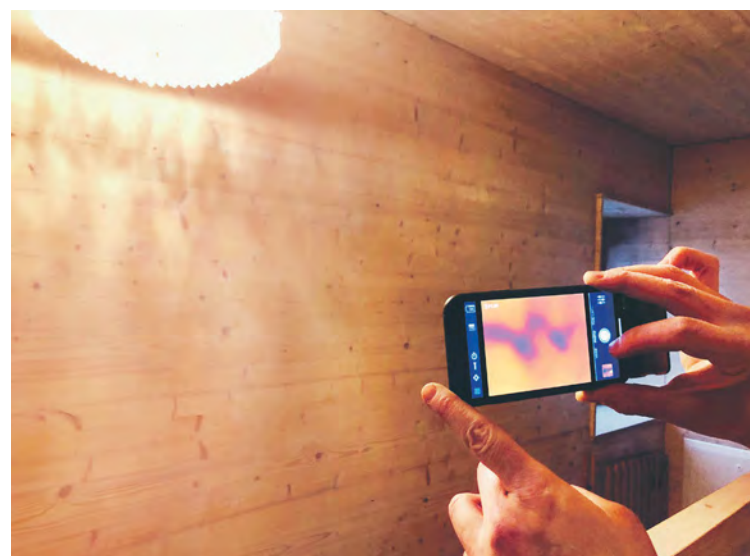

HUSET SOM SPARAR ÅT OSS ALLA

Familjen som byggt i trä: "Jag brukar skoja och säga att det här ska vara ett ätbart hus."

”Det handlar om att bygga ett hus som gör det enkelt att leva”, säger Michael Taevs.

Stora bilden till vänster: De tåliga väggarna gör det enkelt att skapa lekrum med några skruvar och rep. Lilla bilden till höger: Med en enkel värmekamera på mobilen kan man se värmeförluster i väggarna. En elsladd som drar in lite kyla är en köldbrygga. Men viktigare är att hitta de ställen där lite extra isolering stoppar slöseriet.

Michael Taevs, Cecilia Engbom och döttrarna Tuva och Nikki har byggt ett hus med målet att undvika allt krångel och ändå spara på utsläpp och energi.

I utkanten av Mariehamn ligger deras nya hem på en stenig tomt, omgiven av träd och mycket ljung. Det är vilt och vackert.

– Vårt mål var att huset, när det någon gång i framtiden inte längre ska användas, kan plockas bort utan att ha förstört natur och miljö, förklarar Michael Taevs.

Huset är byggt i två våningar med en generös träaltan på baksidan och en stor balkong. Hela södersidan består av stora fönster från golv till tak och det har också avgjort balkongens bredd.

– Vi räknade på när sommarens sol behövde skuggas och balkongen fick den bredden, säger Michael Taevs.

– Men även mitt i vintern kan det bli rejält uppvärmt bara genom fönstren.

Vi tittar ut. Långt, långt borta syns färjan Galaxy stäva in mot hamn, dessa färjor som är del i Ålands stora födkrok (ön lever till stor del

på inkomsterna från båtarna och på Casinots försäljning). Kanske det är därför den forna relativt fattiga skärgårdsnationen blivit alltmer ekonomiskt välmående, där varje invånare har varsin bil trots de korta avstånden. Nya hus byggs med den nya tidens våldsamma fart. Och energin flödar.

– Vårt hus är på sätt och vis minimalistiskt. Vi ville ha så få rörliga delar och så få saker man måste laga och jobba med som möjligt, säger Michael Taevs.

– Jag brukar skoja och säga att det här ska vara ett ätbart hus. Allt material ska vara så naturligt som möjligt.

Doftar levande trä

Man känner det i luften. När man kommer in i hallen möts man av trä, trä och mera trä. Och det doftar sådär levande som bara trä kan göra. Ingen färg på väggarna, bara lite vitnyanserad linolja. Inga tapeter.

Väggarna är tjocka med djupa nischer. Träplattor på in- och utsidan och däremellan cellulosaisolering. Och ingen uppvärmning i form av fjärrvärme eller kaminer.

Jag har fått engagera mig mycket i styrning och så. Jag vill ju kunna få ventilationen att jobba på kvällar och nätter när vi är hemma, inte på dagen. Men programmet ville tvärtom.

Trots att materialet i väggarna är så luftigt är de väldigt starka.

– Du kan skruva i de här vägarna var som helst. Se klätterväggen jag gjort här, säger Michael och hoppar upp på en av klätterstegen.

– Det här hade du aldrig kunnat fästa i gips eller så.

– Vi har ett trä-el hus.

Michael öppnar en lucka och visar ventilationssystemet som förvärmer luften som kommer in med den utgående luften. På så sätt sparas väldigt mycket uppvärmningskostnad.

– Och när det är riktigt kallt förvärmer vi luften med el. Två små värmeelement på tillsammans bara 2000W. Det här gör att vi använder hälften så mycket energi som våra grannar, säger Michael Taevs.

Inte bara smart energi

Designen är modern rakt igenom men det handlar inte bara om att få smart energi. När man står och tittar genom de stora söderfönstren syns bara tunna träd och stenig tomt. Inga grannar eller vägar.

– Men när vi vill umgås vänder vi oss mot norr. I de fönstren ser du alla grannar. Vi bor

Om något är fel, till exempel om en värmepump får problem, så skruvar man bort en skiva och kommer åt problemet. Inget behöver rivras, allt kan repareras.

FOTO: GUNILLA WELIN

som runt en rondell, det är nära till varandra och socialt.

Ett hus med två helt olika ansikten.

Men vilka problem har det varit då att få till ett träsmart ekohus som älskar snålhet?

– Jag har fått engagera mig mycket i styrning och så. Jag vill ju kunna få ventilationen att jobba på kvällar och nätter när vi är hemma, inte på dagen. Men programmet ville tvärtom, säger Michael Taevs.

– För mig är det viktigt att det är enkelt och lätt att förstå det mesta. Det är ju bara att skruva bort väggsnivorna så kommer man åt allt. På det sättet sparar man nog mycket pengar åt försäkringsbolagen! När vi kom hem en dag droppade det lite vatten i tamburen. Jag skruvade loss träpanelen på bägge sidor och kunde lätt hitta en droppande koppling. Hade man haft det i en vanlig stomme hade det blivit väldigt svårt att lösa det där själv.

Fiffiga lösningar

Ibland går Michael på jakt också. Köldhålsjakt. Han tar fram en liten värmekamera som kopplas till mobilen och tar med oss på en vandring.

Det enda jag är irriterad över är att vi har så mycket solceller som vi har. På Åland får man uselt betalt för det.

– Titta här, ser du att det är blått här på väggen. Det är nog en elledning som leder in lite kyla. Nu kan jag öppna och täta extra där om jag vill.

– Och titta på fönstret här. Du ser att det går att lösa det mesta när man kan se direkt så här var huset förlorar värmen.

Det är en fiffig och enkel lösning. Bygga huset så man kan kontrollera själv och uppdatera allt eftersom.

Bastun blir värmekälla

Det finns ingen ved som brinner i huset. Bastun blir en värmekälla för hela huset genom elaggregatet. Och de rena ytorna gör att varje rum kan förvandlas lätt till ett arbetsrum eller lekrum. Det handlar inte om att bygga om. Det handlar om att byta funktion, om man vill.

– Det enda jag är irriterad över är att vi har så mycket solceller som vi har. På Åland får man uselt betalt för det. Vi skickar ut massor med el på dagarna till nätet men ersättningen är låg, säger Michael Taevs.

Att göra klimatnytta med ren el utan att få riktigt med kompensation kan ju reta de flesta.

Men det kanske inte är huset som ska ändras, tänker jag utan snarare elföretagen. Ett hus som sparar energi, sparar ju åt alla oss andra.

Så vad säger dottern Tuva om huset?

– Det är fint. Men jag tycker det var snyggare när fasaden var grå. Innan vi målade.

Hon håller i den stora hunden som verkar nicka och hålla med.

JOHAN EHRENBORG

Texten är tidigare publicerad i tidskriften Kloka hem. För att teckna en prenumeration kontakta kundtjänst@etc.se

Du kan följa huset online

- Boendeyta: 143 kvm
- Energianvändning per år: 10 000 kWh totalt. Värmeåtervinningssystemet är av märket Heatsnagger och återvinner värme från avlopp och dusch.
- Väggar och stomme är uppbyggda av dubbla regler utan köldbryggor.
- Följ huset på <https://michaeltaevs.com>

Motståndet mot Ortega massivt

Regeringskritiska demonstranter ropar politiska slagord för att protestera mot presidenten Daniel Ortega. Demonstranterna blockerade trafiken genom att sitta på gatan under manifestationen, som hölls på fredagen, ett år efter att protesterna mot presidenten startade.

BILD AP PHOTO/ALFREDO ZUNIGA

VÄLKOMMEN TILL

STORA ELBILSDAGEN

5 MAJ 2019

Miss inte den **Stora Elbilsdagen** – för **hela familjen** i ETC Solpark i Katrineholm.
Aldrig har vi haft så många elbilar i vår solpark på en och samma gång.
Nedan ser du några av de olika modeller som kommer finnas på plats.

**NISSAN LEAF • NISSAN E-NV 20 • RENAULT ZOE • RENAULT KANGOO
VOLVO XC 60T8 PLUG-IN • BMW I3 • JAGUAR I-PACE • VW E-GOLF
VW PASSAT GTE • HYUNDAI KONA • HYUNDAI NEXO • HYUNDAI IONIC
CITROEN BERLINGO EL • KIA E-NIRO • TESLA MODEL X
TESLA MODEL S • TESLA MODEL 3**

UTSTÄLLARE

PingWise, Xylem, HO-form, Nestor AB,
Cireko, SERO, Västmanlands Upplands
Energiförening, Elbil Sverige

FÖRELÄSARE

Tomas Kåberger, Johan Ehrenberg, ETC,
Jonas Tannerstad, ÖBO om elbilar
som energilagrar.

Årsmöten, seminarier samt utställningar i Katrineholm söndag 5/5, 2019. Dagen samarrangeras av Svensk Vindkraftförening, Elbil Sverige, Energirådgivarna, ETC Solpark, Sveriges Energiföreningars Riksorganisation, Västmanland-Upplands Energiförening, Södermanlands Energiförening, Dalarnas Energiförening mfl.

Alla utställningar och aktiviteter är öppna för allmänheten.
Köp din biljett på varuhuset.etc.se

Fika, lunch,
guidade turer,
utfrågningar
och lek för
barnen!

Inträde
endast
50 kr!

Elbilsmässa för hela familjen med många andra
aktiviteter i ETC Solpark, Energikullen 1, Katrineholm.
Köp din biljett på varuhuset.etc.se

Sveriges
Energiföreningars
Riksorganisation

ETC

Varje lördag under en tid framöver bjuder vi på ett utdrag ur "Stefans stora feta röda", skriven av musikern, författaren och ETC-medarbetaren Stefan Sundström. Det här är del 10.

FRAMTIDEN FINNS I NORR

Jag är uppvuxen med en ganska romantisk längtan till landet ovanför Dalälven. Jag tror den har gått i arv, epigenetiskt. Längtan efter hjortron och susande skog.

Jag har ju skrivit om hur ens föräldrars upplevelser och drömmar sätter sej i generna och sen i huvet på barnen.

Det är på ont och gott, och man kan välja hur man ska förhålla sej till det, man kan ägna sitt liv åt att kämpa emot, eller också bara bejaka det.

Det är nåt man medvetet kan ta ställning till.

Farsan växte upp i Dalarna och när han träffat morsan så tog han med henne hem till min farmor och farfar. Där blev hon bjuden på hjortron och när hon berättar om det så är det liksom den tyska drömmen om det nordliga Sverige, det är soldränkta myrar och den där plötsliga rikedom som väljer fram i tvinmarkerna, i augusti, strax innan den första frosten. Det där fanns som en myt i min barndom, drömmen om det oförstörda och naturliga Norr, fast vi bodde åtta trappor upp på Skebokvarnsvägen i Högdalen.

Det var ständiga utflykter till sjöarna och skogarna på helgerna, det var semestrar i Dalarna och, när jag blev lite äldre, fjällvandringar med farsan. När jag var tolv år gick vi från Stora Sjöfallet i Lappland, hela vägen till Abisko. Det är 15 mil ungefär, över fjällhedar och forsar, prunkande dalar med dvärgbjörk och björn.

NÄR JAG TÄNKER TILLBAKA på det så slår det mej att jag inte visste då, att det var en av höjdpunkterna i mitt liv. Det var det absolut häfti-

Ibland var farsan och jag ändå kamrater, vi satt där och delade det enormt storslagna, det som var mycket större än oss två.

gaste jag gjorde tillsammans med min farsa. Men jag hade precis läst Sagan om Ringen och var så upptagen med fantasier om orcher och alver så att det liksom låg ett raster över dom solbelysta snöfälten på Kebnekaise, jag gick i min egen värld.

Ibland var farsan och jag ändå kamrater, vi satt där och delade det enormt storslagna, det som var mycket större än oss två.

SEN KOM PUBERTETEN och störde vår relation, tills vi fann varandra igen, många år senare. Men då var han döende och jag en sliten tvåbarnspappa.

Farsan växte på sätt och vis upp i ett matriarkat.

Han och hans tvillingsyster Lisa var sist i raden av fem syskon, alla utom farsan var flickor. Hans farsa var nog en ganska patriarkalisk figur, en selfmade man född 1882, som börjat som släggårdvärd på Vikmanshytte bruk, sen var han med att starta Metall i Dalarna 1904 och blivit både smidesmästare och fackbas på bruket.

Jag minns honom från min barndom, en väldigt självsäker, självmedveten åldring, med käpp och en förkärlek att sitta och sjunga i en eka på en liten, mörk skogstjärn. Medan jag fick ro.

Han hade en vacker röst och det visste han.

Jag tror han var rätt frånvarande i min farsas barndom, redan över 40 år och ute på fackliga uppdrag. Och jag tror att systrarna som levde med farsan inte tyckte att män var så jävla mycket att ha.

Bara en av dom gifte sej och hon blev ganska alkoholiserad. Dom andra systrarna blev

antingen pigor eller utbildade sej, trotsigt och mot alla odds. Farsan var ju kille och skulle bli nåt fint, hans föräldrar kostade på honom en utbildning till ingenjör, som jag tror utan att fråga honom egentligen. Det gjorde man ju inte på den tiden, man skulle vara tacksam.

Han blev vad han själv kallade en 25-öresingenjör, med ett litet skamset skrat.

Inte lika fint som civilingenjör, och i det där skrattet fanns också ett slags meddelande om att han inte värdesatte det så mycket egentligen.

Jag tror han ville bli poet som Dan Andersson eller nåt, men det fanns ju inte på kartan.

Farsan hade alltså, tror jag, ofrivilligt hamnat i Stockholm för att bli ingenjör fast han egentligen inte ville. Ovanpå det skulle han vara tacksam.

Två av hans systrar tog upp konkurrensen ur sitt kvinnliga underläge, och blev helt för egen maskin akademiker, lärare som höll ordning och reda på huvudet och kunskaperna.

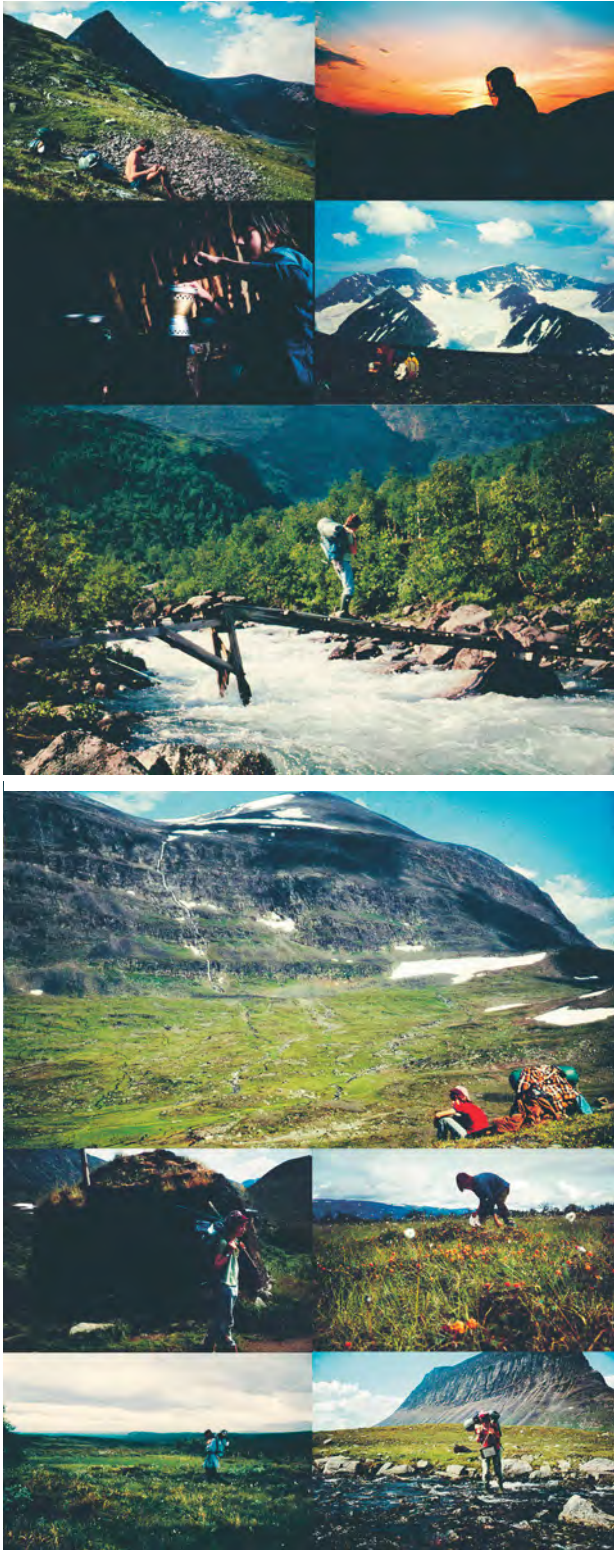
JAG MINNS HUR DET liksom fanns en tävling bland farsan och hans systrar, vem som visste mest.

Ofta beslog dom honom med att inte kunna nåt intellektuellt; "Jamen vet du inte det?!"

Och han backade, lite sådär passivt aggressivt. Och skamset. Han hade ju fått utbildning-betalad. För att han var kille.

Såna där saker förstod jag ju inte när jag var liten, jag kände bara av spänningen där i köket upp i Dalarna.

Nu låter det ju som om fastrarna var värsta häxorna, så var det ju inte. Men när man är 56

är är det dags att titta på sin familjehistoria utan förskönande dimmor tycker jag.
 Han skickade upp mej och syrran till fast-rarna på somrarna, jag minns hur dom hade ambitionen att lära oss vad alla växter hette, att det fanns en traditionell vetenskaplig nyfikenhet som dom ville föra över till oss. Jag var lite för liten och tyckte oftast att det var roligare att leka med kottarna än att lära mej vad det var för slags kottar, men min syrra var i mer receptiv ålder och anammade mycket av vad dom lärde ut.
 Det har hon haft en massa nytta av tror jag.
 Det fanns en tidig miljömedvetenhet i vår familj, farsan hade läst den klassiska Tyst vår av Rachel Carson redan 1964, och jag minns hur han påstod att det hördes mindre fågel-sång i skogarna än vad han hört när han var barn.

JAG TÄNKTE I MITT STILLA sinne att farsan kanske hörde sämre, min farfar svarade att han för sin del trodde att det berodde på alla telefon-ledningar, att fåglarna flög in i dom.
 Det minns jag plötsligt nu, när jag sitter här och skriver.
 Nu vet man ju att det faktiskt var så att flera fågelarter höll på att dö ut redan då, mycket på grund av växtgifter som DDT. Telefonledningarna spelade nog inte så stor roll. Hursomhelst, syrran växte upp i detta, blev en ganska naturintresserad ung kvinna som gick Skogshögskolan. Hon gick där tillsammans med sin kille Torsten, som också var Farstabo men bördig från Ådalen. Går man Skogshögskolan är det meningen att man ska jobba åt typ SCA och stämpla skog.

"Stefans stora feta röda" (Leopard förlag) kan du beställa på varuhuset.etc.se.

Men det dom lärt sej om ekologi och miljö fick dom att väldigt snart hoppa av utbildningen, dom ville inte delta i slakten på skogarnas ekologiska mångfald.
 Grymt bra.
 Min syrra är en benhårt konsekvent människa. Det är ett arv på kvinnsidan tror jag, som hoppat över från fastrarna till syrran, över min farsa. Hursomhelst så har dom nu bott där upp i Ådalen i snart 35 år, haft bageri och får, bygg och elfirma, jobbat för kommun och landsting med miljöfrågor. Trots att det hela tiden har blivit mindre och mindre folk har dom stannat kvar, det är så vackert, man kan se flera mil ut över Ångermanälven från deras hus.
 Skolan i byn har lagt ner, affären likaså, och nu senast BB-avdelningen på Sollefteå Sjukhus, där hon fött sina tre barn.
 Men vi får se hur det går med den saken, Ådalsborna har ockuperat sjukhusentrén och ställt till ett jävla liv.
 Precis som syrran har då också jag haft en crush på Norrland, jag blev till och med kär i en tjej från Arvidsjaur och nu har vi varit livskamrater i 33 år. Karin alltså, som jag skrev om i början, henne jag flyttade ihop med. Hon levde sina första år med sin mormor och morfar i ett kronotorp mellan Balkovare och Suddesjaur. Bara namnen låter ju som en saga, när jag följde med henne upp första sommaren vi var tillsammans blev jag lite som min tyska mamma, hopplöst förälskad i smaken av hjortron och kokkaffe.
 Hon kunde göra upp eld i skogen utan att ha annat än tändstickor, hon kunde snusa och fiska, och jag bah: "Henne ska vi ha!!!"
 Så för mej har det alltid varit så att jag puster ut lite när jag passerar Dalälven.

Väldigt romantiskt och inte faktabaserat, jag vet. Men.
 Jag tror, på riktigt, att framtiden finns i norr. Och det har inte bara med mitt epigenetiska arv att göra.
 Växtzonerna flyttar sej med en meter i timmen, norrut.
 SAMTIDIGT SOM FOLK flyttar söderut och in till städerna. En väldigt falsk bild av Norrland som ett tärande landskap har spridit sej i våra medvetanden, ni kommer väl ihåg när Anna Kinberg Batra i en tv-intervju sa det där om att stockholmare är smartare än lantisar?
 På skoj förstås, men jag tror hon visste vad hon sa, det finns en rädsla hos oss, alla vi inflyttade lantisar (och det är vi ju alla, i princip) att vi ska bli påkomna med nån fjanstig dialekt eller att vi ska stå fel i rulltrappan. Vi går där med våra engångspappersmuggar i högsta hugg på väg till nåt viktigt möte i nån viktig storstad och på marken sitter inte så viktiga lantisar från Rumänien med samma sorts kaffekoppar som det skramlar lite tomt av. Och vi är livrädda för den gemensamma bakgrunden med dom, den gemensamma fattigdomen, lantligheten.
 Att inte få vara viktiga.
 Så därför kickade Batras lilla skämt in så bra. Vi har uppfostrats att tro att det enda rätta är denna stressade, köpgalna livsstil är den finaste livsstil man kan ha, och vi är asrädda att se oss själva falla. I trappen ner mot tunnelbanan, i trappen ner mot fattigdom och social deklassering.
 Jag vill hävda att det är vi och inte lappjäv-larna som är lurade.

Protester för klimatet under flera dagar

Medlemmar av de så kallade "Röda brigaderna" marscherar från Oxford Cirkus till Piccadilly Circus i London för att protestera mot politikernas nonchalans i klimatfrågorna. Klimataktivistgruppen Extinction Rebellion har uppmanat aktivister världen över till civil olydnad för att uppmärksamma klimatfrågan under veckan.

BILD AP PHOTO/FRANK AUGSTEIN

TURNÉSCHEMA

2019

NYA
DATUM!

10/4 **FOLKHÖGSKOLAN, HAMMARKULLETORGET 61, ANGERED**
KL 10:30 – 12:00. FRITT INTRÄDE

10/4 **VÄRLDSKULTURMUSEET, GÖTEBORG**
KL 18:00–20:00

23/4 **ETC BOKCAFÉ, STOCKHOLM**
KL 18:00. BILJETTER I VARUHUSET.ETC.SE

24/4 **ABF PÅ STORGATAN 25C, NÄSSJÖ**
KL 18:00–20:00. BILJETTER I VARUHUSET.ETC.SE

25/4 **JÖNKÖPING**
MER INFORMATION KOMMER!

29/4 **ARENAN BIBLIOTEKETSHUSET, KARLSTAD**
KL 19:00–21:00. BILJETTER I VARUHUSET.ETC.SE

2/5 **NORA BIBLIOTEK, NORA**
KL 18:00. FRITT INTRÄDE

5/5 **ELBILSDAGEN I ETC SOLPARK, KATRINEHOLM**
BILJETTER I VARUHUSET.ETC.SE

7/5 **JAKOBSBERGS BIBLIOTEK, VÄPNARSTRÅKET, JÄRFÄLLA**
KL 18:30. FRITT INTRÄDE

14/5 **ETC SOLPARK, KATRINEHOLM**
FÖRELÄSNING FÖR MARIEBORGS FOLKHÖGSKOLA

15/5 **SÖRMLANDS MUSEUM, NYKÖPING**
KL 18:00 – 20:00. FRITT INTRÄDE

16/5 **FÖRSAMLINGHEMMET, DJURGÅRDSGATAN 11, MARIEFRED**
KL 18:30 – 20:00. FRITT INTRÄDE

19/5 **ETC SOLPARK, KATRINEHOLM**
FÖRELÄSNING FÖR NATURSKYDDSFÖRENINGEN/TRANÅS

26/5 **MUSIKENS HUS, GÖTEBORG**
KL 17:00. FRITT INTRÄDE

27/5 **KULTURHUSET KAJUTAN, ORUST**
KL 19:00 – 21:00. MER INFORMATION KOMMER!

4/6 **MALMÖ**
MER INFORMATION KOMMER!

5/6 **ALBINS FOLKHÖGSKOLA, LANDSKRONA**
MER INFORMATION KOMMER!

Ändringar och uppdateringar kan förekomma.
På facebook.com/johanehrenbergpaturne hittar du alltid den senaste informationen.

**VILL DU VARA
MEDARRANGÖR?**

Kontakta kent.vilhelmsson@etc.se

FÖLJ MED PÅ
EN RESA IN
I HOPPETS
VÄRLD!

HOPPET JOHAN
EHRENBERG

Biljetter hittar du på varuhuset.etc.se

Vill du att Johan ska komma till din stad
kontakta kent.vilhelmsson@etc.se

LEOPARD
FÖRLAG

ETC

”Gick igång på alla cylindrar”

Fotoutställningen ”Klimakteriekossan” är ett av inslagen på Skånes konstrunda.
BILD MAGNUS RAGNVID

Författaren AnnaLena Eriksson vill lyfta klimakteriefrågan

I Skåne har den årliga konstrundan dragit igång, där ett hundratals konstnärer öppnar sina ateljéer och hem för besökare och gallerier fyller på med nytt. Ett av inslagen i årets konstrunda är ”Klimakteriekossan”, en fotoutställning där målet är att få betraktarna att tänka till.

– Jag var 48 år och insåg att jag var på väg in i klimakteriet, en omställning som jag då inte visste något om. Det var 2017, när klimakteriet var något som ingen talade om. Jag läste på vad jag kom över och hittade också en sluten grupp på facebook. I den gruppen insåg jag att det fanns mängder med kvinnor som mår dåligt i samband med övergången. Kvinnorna hade

gått till läkare som försåg dem med antidepressiva läkemedel, i stället för att skicka dem till en gynekolog, förklarar AnnaLena Eriksson.

Hon är författare, debattör och inte minst initiativtagare och textförfattare till utställningen ”Klimakteriekossan”.

– Det fick mig att gå igång på alla cylindrar. Jag bestämde mig för att lyfta frågan, och en idé jag

”Kvinnorna hade gått till läkare som försåg dem med antidepressiva läkemedel, i stället för att skicka dem till en gynekolog.”

fick var att göra en fotoutställning, fortsätter hon.

Utställningen har hon skapat tillsammans med fotografen Magnus Ragnvid, som hon fann efter att ha sett hans kändisfoto på Instagram.

– Jag tog kontakt med honom och frågade om han ville ta en fika med mig, för att diskutera en idé jag hade. Det var en chans-

ning, då jag inte trodde att han skulle vara intresserad, men han nappade direkt.

Nästa steg i processen var att AnnaLena Eriksson började söka efter kvinnor som kunde ställa upp som modeller.

– Men det var inte lätt. Tänk själv att år 2017 kontakta kvinnor och säga vi ska göra en utställning om klimakteriet, vill du vara med på foto? Det var inte många som sa ja till det. Men till slut hade vi fått tag på så många vi behövde. Det blev fyra foton i serien, men Magnus valde sedan bort en där han inte tyckte att han presterade som han skulle. Fast jag tycker att bilden är fantastisk.

Var visas era bilder?

– Det är första gången de visas, och det görs på Fotografiska

centret Magasinet, i Smedstorp, som ligger mitt på Österlen. Bilderna är stora, 1,5 gånger en meter. De kommer att finnas där fram till och med att konstrundan avslutas söndagen den 29 april. Till bilderna finns det bildtexter. Vår förhoppning är att bilderna och texterna tillsammans ska få människor att gå utanför sin vanliga sfär, och tänka i nya banor.

Vad händer sedan?

– Vi hoppas att utställningen ska visas på fler platser. Jag har kontaktat olika myndigheter, för att berätta att den finns och kan visas som en del i upplysningen runt klimakteriet.

JENNY WICKBERG
jenny.wickberg@etc.se

Klimakteriekossan är ett samarbete mellan författaren AnnaLena Eriksson och fotografen Magnus Ragnvid.
BILD PRESSBILD

Magnus Ragnvid

- **Ålder:** 44 år.
- **Bosatt i:** Stockholm.
- **Yrke:** Porträtt- och reklamfotograf. Driver sen i våras den kreativa hubben Söderstudion.

Magasinet

- Galleri i Smedstorps gamla sädesmagasin.
- **Adress:** Gårdlösavägen 49, Smedstorp.

Fler utställningar

- **Håkan Gottberger**, med ambitionen att varje påsk presentera något nytt, visar i år ”Gammalt och Bortglömt/Lost Place” utskrivet på Fine Art metal print eller Digigraphie, Fine Art Print.

Skånes konstrundor

- Hundratals konstnärer deltar varje år i de skånska konstrundorna. Det finns fem olika rutter, arrangeras av lokala konstnärsföreningar. Skåne är här uppdelat i fem områden; Skånes fyra hörn samt ett område mitt i länet. Målare, skulptörer och hantverkare visar sin konst. I det som visas finns allt från målningar och skulpturer till metallkonst, teckningar, tryck, träkonst, keramik, porslän och fotokonst.
- Färgglada bollar eller flaggor vid vägen visar var det finns deltagare att besöka.

Dags för bokashi

SLUTA KOMPOSTERA BÖRJA FERMENTERA

Vi kastar massor med matavfall varje dag. Bananskal, potatisskal, de där bortskurna gröna stjälkarna. **Det här är en fantastisk råvara för din egen växtnäring.** Nåt som blir lösningen på klimatkrisen, istället för problem. Så här enkelt är det att göra din egen egen bokashikompost.

Istället för att kompostera ditt matavfall kan du fermentera det. Det betyder att du syrar ditt matavfall, du ger det massor med mikroorganismer och andra nyttigheter, och ur det hela kommer det näringsrik mylla som du gräver ner i jorden.

Är du ETC El-kund? Då får du 10% rabatt på bokashihinkarna!

”Jävligt nyttigt!
Som en smothie
till växterna”

STEFAN SUNDSTRÖM

Hur gör du då rent konkret? Här får du en snabbguide

- **Köp två stycken bokashihinkar** och bokashispray.
- **Häll ditt matavfall i hinken.** Dela det i mindre bitar. Spraya på bokashisprayen – en fin lätt dimma.
- **Packa matavfallet ordentligt** med spaden som kommer med. (Det här gör du för att syret ska komma in.) Sätt på det tätslutande locket.
- **Nu låter du det stå i hinken.** Häll i matavfall när du får ny och spraya på en fin dimma bokashispray varje gång. Packa igen. På med locket. Under processen kommer vätska att bildas. Vätskan rinner ut om du öppnar kranen nertill.
- **Du måste tömma regelbundet,** annars blir bokashin dålig. Vätskan är också nyttig. Blanda med 9 tiondelar vatten och vattnar dina blommor med den.
- **När hinken är full** börjar du med samma sak i hink nr 2. Låt den första stå inomhus i 14 dagar till, sen är den klar att gräva ner i jorden. OBS det ser inte ut som jord än, det ser ut som syrande grönsaker. Men väl nere i jorden kommer mikroorganismer snabbt omvandla det till ny matjord.

Enkelt, eller hur? Vi säljer bokashihinkar på varuhuset.etc.se för 989 kr (890 kr med 10 % rabatt för dig som är ETC el-kund). I vårt paket ingår även mikrobkulturen – bokashi-spray.

Vi säljer bokashihinkar på varuhuset.etc.se
Har du några frågor om ETC bokashi kan du kontakta kundtjanst@etc.se så berättar vi mer

ETC

ISABEL ROBLES AMADOR
KAFFEODLARE, DOMINIKANSKA REPUBLIKEN

MILJÖHÄNSYN OCH GOTT KAFFE.

DET BÖRJAR MED FAIRTRADE!

Väljer du Fairtrade-märkta produkter skapar du möjligheter till förändring. Du bidrar till att odlare och anställda, med egen kraft, kan förbättra sina arbets- och levnadsvillkor. För vägen ut ur fattigdom går genom en hållbar handel, som leder till ekonomisk, social och miljömässig utveckling. Det börjar med Fairtrade!

Läs mer på fairtrade.se

Triskaidekafobi är rädslan för talet 13.

Äpplen, potatisar och lökar smakar alla lika-dant om du äter dem med näsan täppt.

BILD SHUTTERSTOCK

Boxaren Mike Tyson erbjöd en gång en djurparksanställd 10 000 dollar för att få slåss mot en gorilla.

MED DIN HJÄLP SPRIDER VI ORDET TILL ALLA!

Sverige styrs av en KD-M budget och en januariöverenskommelse som påstås hindra alla nödvändiga radikala förändringar. Klimatfrågan riskerar att sluta som fina tal istället för verklig politik.

Därför bygger vi ETC och därför delar vi ut vår dagstidning Dagens ETC på första maj.

Men vi behöver din hjälp.

Vill du dela ut Dagens ETC i din stad? Mejla till johan.alven@etc.se senast den 24 april så ser vi till att du får en bunt med tidningar hem till dig.

Bor du i Stockholm?

Var med och dela ut tidningen med oss! Vi samlas i ETC Bokcafé Stockholm på St. Paulsgatan 14 från kl 10 där vi bjuder på fika innan vi ger oss ut på barrikaderna.

Bor du i Örebro?

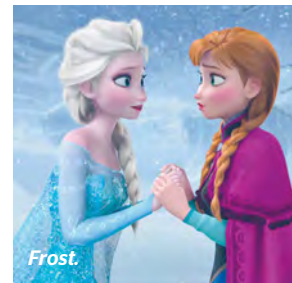
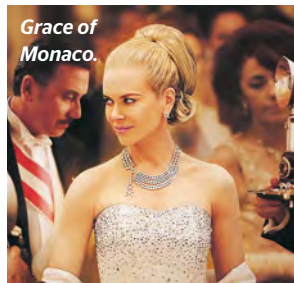
Var med och dela ut tidningen med oss. Vi samlas hos ABF på Fredsgatan 18 från kl 10.30 där vi bjuder på fika innan vi ger oss ut på barrikaderna.

Bor du i Göteborg?

ETC Göteborgs redaktion på Heurlins plats 1 (vån 4) håller öppet mellan 11-13. Ta en fika med våra journalister och hämta tidningar för utdelning i demonstrationstågen.

ETC

TV & RADIO

SVT1

- 05:55 Fråga doktorn
- 06:40 Kroppsspråk
- 07:20 Uppdrag granskning
- 08:20 Torsken – havets hopp
- 09:20 Plus
- 09:50 Lerins lärlingar i Brasilien
- 10:50 Landet runt
- 11:35 Gift vid första ögonkastet
- 12:20 Mästarnas mästare
- 13:20 Mästarkvalet
- 13:45 Keyyo med Rheborg i Ryssland
- 14:15 Flocken
- 14:45 Dips
- 15:05 Bäst i test
- 16:05 Jesus Christ Superstar
- 17:50 Helgmålsringning
- 17:55 Sportnytt
- 18:00 Rapport
- 18:15 Svenska folkfester
- 19:30 Rapport
- 19:45 Sportnytt
- 20:00 Smartare än en femteklassare
- 21:00 Tror du jag ljuger?
- 21:30 Das Boot
- 22:30 Al Pitcher på paus
- 22:45 Rapport
- 22:50 Learning to Drive
- 00:20 Grace of Monaco
- 02:00 Sändningsuppehåll
- 05:00 Gift vid första ögonkastet

SVT2

- 08:30 Mu squad
- 09:00 Nya perspektiv
- 10:00 Förväxlingen
- 12:30 Fråga veterinären
- 13:00 Korrespondenterna
- 13:30 Matmagasinet
- 14:00 Babel
- 15:00 Min sanning
- 16:00 Sverige idag på romani chib/arli
- 16:10 Rapport
- 16:15 Sverige idag på romani chib/lovavi
- 16:25 Skatten under glaciären
- 16:40 Vetenskapens värld
- 17:40 Påskens berättelser från Jerusalem
- 17:45 En sång om glädje i påsktid
- 18:30 Studio Sápmi
- 19:00 Kulturstudion
- 19:10 Shakespeare – mer än ord
- 19:35 Kulturstudion
- 19:40 Shakespeare med kommissarie Barnaby
- 20:25 Kulturstudion
- 20:30 Kung Lear
- 22:25 Kulturstudion
- 22:30 The Tunnel: Sabotage
- 23:20 Superhjältarnas legender
- 00:05 Panik före stängningsdags
- 00:35 Nikos resa

TV3

- 06:00 Kids Do The Craziest Things
- 06:25 Kids Do The Craziest Things
- 06:50 Smurfarna
- 08:40 Shrek
- 10:30 Prinsen och jag
- 12:50 Dumma mej 2
- 14:50 Babe Pig In The City: Preview
- 16:45 Berättelsen om Narnia: Caspian och Skeppet Gryning
- 19:00 Minioner
- 21:00 Indiana Jones och det sista korståget
- 23:40 Indiana Jones och de fördömdas tempel
- 02:10 National Security
- 03:50 Complications
- 04:40 Tour Group
- 05:30 Kids Do The Craziest Things

TV4

- 06:10 Köket
- 06:30 Lotta på Bråkmakargatan
- 07:40 Köket
- 07:55 Nyhetsmorgon
- 11:30 Let's dance
- 13:25 Änglagård – andra sommaren
- 16:15 Finaste familjen
- 17:55 Hälsningar från Keno
- 18:00 Bonde söker fru cast
- 19:00 Nyheter, sport, väder
- 19:30 En ska bort
- 19:55 Lotto, Joker och Drömvinsten
- 20:00 Stjärnornas stjärna
- 22:00 Nyheter, väder
- 22:15 Runaway Bride
- 00:40 Änglagård – tredje gången gillt
- 03:05 Paranormal Activity 3
- 05:05 Trinny & Susannah stylar om Norge

Änglagård - andra sommaren

Fanny och Zac återvänder till Yxared där Fannys ärvda herrgård, Änglagård, ligger. När de kommer fram möts de av beskedet att gården har brunnit ner.

TV4 klockan 13.25

KANAL5

- 06:00 Wahlgrens värld
- 06:45 Sofias änglar
- 07:40 Sofias änglar
- 08:40 Ullared – jakten på storsäljaren
- 09:40 Batman Unlimited: Animal Instincts
- 11:10 Ullared – jakten på storsäljaren
- 12:10 Tunnelbanan
- 13:10 Tunnelbanan
- 14:10 Tunnelbanan
- 15:10 Vägens hjältar
- 16:10 The Big Bang Theory
- 16:40 The Big Bang Theory
- 17:10 Frost
- 19:05 Maleficent
- 21:00 Legenden om Tarzan
- 23:10 Vägens hjältar
- 00:10 Södertäljepolisens
- 01:10 Hyséns
- 02:10 Ullared
- 03:00 Law & Order: Special Victims Unit
- 03:45 Law & Order: Special Victims Unit
- 04:30 Law & Order: Special Victims Unit
- 05:15 Sofias änglar

TV6

- 06:00 Frasier
- 06:25 Frasier
- 06:50 Knight Rider
- 07:40 2 1/2 män
- 08:05 2 1/2 män
- 08:35 Lethal Weapon
- 09:35 Childhood's End
- 11:20 Buffy the Vampire Slayer
- 12:25 Buffy the Vampire Slayer
- 13:30 NCIS: Los Angeles
- 14:30 NCIS: Los Angeles
- 15:30 NCIS: Los Angeles
- 16:30 The Amazing Race
- 17:30 Ghostbusters
- 20:00 Magnum PI.
- 21:00 The Fast and the Furious
- 23:05 Year One
- 01:10 Man on a Ledge
- 03:05 Magic Magic
- 04:45 American Dad
- 05:10 American Dad
- 05:35 Cops

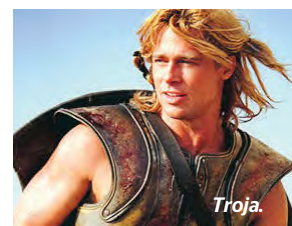
SVT sänder romantisk komedi med Patricia Clarkson

Learning to drive handlar om den vassa litteraturkritikern Wendy, som efter 21 års äktenskap plötsligt blir dumpad av sin man. När hon nu är ensam inser Wendy att hon måste ta körkort, för att kunna hälsa på sin dotter som bor i Vermont. Wendys körskollärare är sikhiske Darwan som visar sig ha äktenskapliga problem på eget håll. ellan Wendy och Darwan börjar en vänskap långsamt att gro och tillsammans lär de sig viktiga saker om relationer och livet. SVT1 klockan 22.50

Bokashi - kompostera ditt matavfall

Att skugga. Så kan man översätta det japanska ordet bokashi. Eller "jäst organiskt material", om man får tro Wikipedia. Det får vara hur det vill med den saken. Det viktiga är att bokashi är ett enkelt och praktiskt sätt att kompostera inomhus. Här visar Farbror Grön hur du kommer igång!

DAGENS TIPS FRÅN
ETC PLAY
play.etc.se

TV7

- 06:05 Pantbanken i Beverly Hills
- 06:35 Dr. Phil
- 07:30 Pettson & Findus – Roligheter
- 08:55 Sändningsuppehåll
- 10:55 Spårlöst: Danmark
- 11:55 Mannen som talar med hundar
- 12:55 Dog Whisperer
- 14:00 Robinson
- 15:00 Robinson
- 15:30 Robinson
- 16:00 Robinson
- 16:30 Robinson
- 17:00 Medicinska mysterier
- 18:00 Privatdetektiverna Shakespeare & Hathaway
- 19:00 Biggest loser – Sista utvägen
- 20:00 Biggest loser – Sista utvägen
- 21:00 Den gröna milen
- 00:50 Mr. Turner
- 03:55 Mord och inga visor
- 05:00 Dr. Phil

Kanal9

- 06:00 Diners, Drive-Ins and Dives
- 08:00 Texas Flip N Move
- 09:00 Gold Rush
- 10:00 Deadliest Catch
- 11:00 FIA Formel E
- 12:00 Gold Rush
- 13:00 Gold Rush
- 14:00 Gränsbevakarna Australien
- 14:30 Innebandy: SSL Herrar
- 17:30 SOS Gute
- 18:30 Gränsbevakarna Australien
- 20:00 Backstabbed
- 21:50 Troja
- 01:05 Fast N' Loud
- 02:05 Wheeler Dealers
- 02:50 Bitchin' Rides
- 03:40 Alaska: The Last Frontier
- 04:25 Bering Sea Gold
- 05:15 Texas Flip N Move

KUNSKAPSKANALEN

06:00 Den stora älgvandringen
09:00 UR Samtiden 15:00 Nya Zeelands kust 15:45 Byta liv på prov 16:35 Attenboroughs levande ljus 17:35 Smarta ekorrar 18:25 Ritualer i världen 19:20 Dagen då dinosaurierna dog 20:10 Bröder, maraton och 251 km sand 21:00 Lejonens återkomst till Rwanda 21:50 Antikens försvunna städer 22:40 Jesus sista dagar 23:35 Ödlornas hemliga liv 00:30 Bad hombres 01:25 Sändningsuppehåll

BARNKANALEN

05:55 Sara och Anka 06:00 Lekdags 06:05 Henry råkar på... 06:10 Roboten Rob 06:25 Victor & Josefine 06:35 Katten i hatten vet allt om ditten och datten 06:50 Pirata & Piloto 07:00 Rymdrekyterna 07:10 Lilla prinsessan 07:20 Gaspard och Lisa 07:35 Bing 07:40 Dinosaurietåget 07:55 Andys minsta babydjur 08:05 Pyjamashjältarna 08:15 Bamse och tjuvstaden 08:20 Masha och björnen 08:30 Varannan vecka 08:35 Geronimo Stilton 09:00 Disneydags 09:50 Den ruskiga råttbanditen 10:15 Lilla Aktuellt lördag 10:30 Zorro - legenden föds 10:50 Djur upp till taket 11:15 Thunderbirds 11:35 Snö + 7 12:00 Djupet 12:20 Ranchen 12:45 Fåret Shaun 13:15 Läsmysteriet 13:30 Frukost NU! 13:45 Hejlojla 14:00 Superhemligt

Lejonens återkomst efter inbördeskriget

När Rwanda försöker bygga upp landet efter det förödande inbördeskriget ingår också att återskapa de nationalparker som en gång fanns. Även de djur som levde där ska återinföras och nu har turen kommit till lejon. Kunskapskanalen klockan 21.00

14:10 Arkeologens dotter 14:30 Fotbollsdrömmen 14:55 Tidlös prinsessa 15:20 Det Hemsökta huset 15:40 Piratöarna 16:10 Äventyrskatten 16:25 Heidi 16:45 Pyjamashjältarna 17:00 Safirdrakens krafter 17:10 Mästerflygarna 17:20 Fix och trix 17:30 Gruffalon 18:00 Bolibompa 18:10 Charlie och Lola

18:20 Bygga hus 18:30 Zogg 19:00 Sommarskuggan: Skuggornas hemlighet 19:10 Sam tar över 19:25 Livet enligt Rosa 19:55 Oddbods 20:00 Sändningsuppehåll 05:00 Twirlywoos 05:10 Timmy Lamm 05:20 Babblarna 05:25 Babblarna 05:30 Pocoyo 05:35 Olobob-toppen 05:40 Gaspard och Lisa

RADIO

P1 05.00 Nyheter från Ekot 05.02 P1 Kultur 05.55 Själväder 06.00 Nyheter från Ekot 06.03 Tankar för dagen 06.10 Naturmorgon 06.55 Landväder 07.00 Nyheter från Ekot 07.03 Naturmorgon 07.55 Land- och sjöväder 08.00 Nyheter från Ekot 08.05 Lundströms Bokradio 08.50 Jiddisch far alle 09.00 Nyheter från Ekot 09.03 Konflikt 10.00 Nyheter från Ekot 10.03 Spanarna 10.45 Sommar 60 år 11.00 Nyheter från Ekot 11.03 Medierna 11.39 Ekonomiekot Extra 12.00 Tolvslaget 12.00 Dagens dikt 12.05 Odlia 12.30 Lunchkot 12.50 Land- och sjöväder 12.55 Ekots lördagsintervju 13.52 Radiokorrespondenterna 14.00 Nyheter från Ekot 14.03 Kropp & Själv 15.00 Nyheter från Ekot 15.03 Plånboken 15.55 Själväder 16.00 Nyheter från Ekot 16.03 På minuten 16.35 Jiddisch far alle 16.45 Dagens Eko 17.00 Människor och tro 17.45 Dagens Eko 18.00 Helgsmål 18.15 Vetenskapsradion Historia 19.00 Nyheter från Ekot 19.03 P1 Kultur 19.50 Radiofynd 19.55 Dagens dikt 20.00 Nyheter från Ekot 20.03 Annika Lantz i P1 med Lantzkampen 20.50 Klassikern 21.00 Nyheter från Ekot 21.03 Ekots lördagsintervju 21.45 Tankar för dagen 21.50 Land- och sjöväder 22.00 Nyheter från Ekot 22.05 Konflikt 23.00 Nyheter från Ekot 23.07 P1 Dokumentär 00.00 Nyheter från Ekot 00.02 Snedtänkt med Kalle Lind 01.00 Nyheter från Ekot 01.02 Medierna 01.40 Ekots lördagsintervju 02.00 Nyheter

från Ekot 02.02 Människor och tro 02.50 Klassikern 03.00 Nyheter från Ekot 03.02 Filosofiska rummet 03.50 Radiokorrespondenterna 04.00 Nyheter från Ekot 04.02 Jiddisch far alle 04.15 Naturmorgon 05.00 Nyheter från Ekot

P2 00.00 Notturmo 06.00 Klassisk morgon 08.00 Text & musik med Eric Schüldt 09.00 Nyheter från Ekot 09.03 Lördagsmorgon 12.00 Nyheter från Ekot 12.03 P2 Dokumentär 13.00 UR 14.00 Sisu-utiset 14.04 Sisutarinat 15.00 Klingan 16.00 Klingan 17.00 Klingan 18.00 Nyheter från Ekot 18.03 Operahuset 19.00 Opera i P2 21.00 P2 Live 22.00 P2 Världen 00.00 Notturmo

P3 05.00 Nyheter från Ekot 05.02 Vaken 06.00 Nyheter från Ekot 06.03 P3 Musik 07.00 Nyheter från Ekot 07.03 P3 Musik 08.00 Nyheter från Ekot 08.05 Morgonpasset i P3 09.00 Nyheter från Ekot 09.03 Morgonpasset i P3 10.00 Nyheter från Ekot 10.03 Morgonpasset i P3 11.00 Nyheter från Ekot 11.03 P3.s mest spelade 12.00 Nyheter från Ekot 12.03 P3.s mest spelade 13.00 Nyheter från Ekot 13.03 P3.s mest spelade 14.00 Nyheter från Ekot 14.03 Helgen i P3 15.00 Nyheter från Ekot 15.03 Helgen i P3 16.00 Nyheter från Ekot 16.03 Helgen i P3 17.03 P3 Musikkumentär 18.03 P3 Musikkumentär 19.03 P3 med 20.03 P3 med 21.03 P3 Din Gata 22.05 P3 Din Gata 23.07 P3 Din Gata 00.02 Vaken

Nytt nummer ute nu!

Kloka hem är ETC:s gröna bostadsmagasin och Sveriges bäst säljande magasin för ekologiskt byggande och inredning. Reportage från miljövänliga hem, inspiration för en hållbar livsstil, nyskapande grön design, klimatsmarta val till hemmet och mycket mer. Följ med oss in i en grönare framtid!

Prenumerera här
- 299 kronor för en sex nummer!
SMS:a din beställning på 076-671 18 13
eller gå in på www.klokahem.com

DU BEHÖVER INTE VARA MODIG. BARA MÄNSKLIG.

Det finns mycket som du tar för givet. Du kan kritisera och göra narr av politiker, blogga om din jobbiga chef, protestera mot klimatpolitik och stå upp för det du tror på. Du röstar på vem du vill – både i riksdagsval och melodifestival.

Men tänk om du inte fick göra det. Tänk om du blev trakasserad och förföljd av statsmakten för att du tycker miljön är hotad eller att skatten är skev. Eller för att du älskar någon av samma kön.

Det vi tar för givet drömmer många om. Men det finns också modiga människor som vågar stå upp för sina och andras rättigheter. Som trots risk för sin egen och sin familjs säkerhet tar till gator, domstolar och torg – för förändring och mot förtryck.

Civil Rights Defenders är på plats och stöttar dessa människorättsförsvare. Tillsammans med tusentals modiga människor världen över arbetar vi för att människors fri- och rättigheter ska gälla alla.

**Ditt stöd behövs idag. Du behöver inte vara modig, bara mänsklig.
Swisha din gåva till 900 12 98 och skriv ETC som meddelande.**